

Det vilde sildeboom
Litteratur og kildemateriale

Anvendt litteratur:

Adriansen, Inge: "Ernæring" i *Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk*, bd. 1. Dansk Historisk Fællesforening, 1991.

Andersen, Emilie: *Malmøkbømanden Ditlev Enbeck og hans regnskabsbog. Et bidrag til Danmarks handelshistorie i det 16. århundrede*. København, 1954.

Blegvad, H.: "Indledning i Fiskeriet i Danmark" i *Selskabet til Udgivelse af Kulturskrifter*, bd. 1. København, 1946-1948.

Bloksgaard, Anders: *Løgstør. Limfjordsby gennem ild og vand*, Løgstør, Limfjordsmuseet, 2018.

Boyhus, Else Marie: "Smørrebrød" i *Gastronomisk Leksikon*, red. Carl Th. Pedersen og Jørgen Farstrup. Gyldendal, 2010.

Braudel, Fernand: "The Structures of Everyday Life. The Limits of the Possible" i *Civilization and Capitalism 15th-18th Century*, vol. 1. Fontana Press, 1985.

Carlsen, Helle Brønnum: "Madhistorisk set" i *Sild a la Palægade*, red. Peter Buch Hansen og Kasper Bjerre. Salvador Books, 2019.

Christensen, Chr.: "Tilstanden i Himmerland i 1735" i *Fra Himmerland og Kjær Herred*, 1917.

Christensen, Harry: *Ni tværsnit af Nibes historie*. Nibe Kommune, 1977.

Christensen, William (red.): *Dronning Christines hofholdningsregnskaber*. Gyldendal, 1904.

Duedahl, Poul (red.): *Jeg har aldrig kendt mage til land... Rejseberetninger fra Danmark gennem 1000 år*. Aschehoug, 2002.

Enemark, Poul: "Jens Bang og det ålborgske saltkompagni" i *Erhvervshistorisk Årbog*. Aarhus, 1954.

Enemark, Poul: "Limfjordshandel" i *Kulturhistorisk Leksikon for Nordisk Middelalder*, red. Georg Rona, bd. 10 spalte 571-575. København, 1965.

Enemark, Poul: "Handlens varer og veje" i *Middelalderens Danmark. Kultur og samfund fra trosskifte til reformation*, red. Per Ingesman m.fl. København, 1999.

Enghoff, Inge Bødker: "Kystfiskeriet" i *Da klinger i Muld... 25 års arkæologi i Danmark*, red. Steen Hvass og Birger Storgaard. Aarhus Universitetsforlag, 1993.

Eriksson, Henning S.: *Skånemarkedet*. Wormianum, 1980.

Erslev, Kristian: "Den senere Middelalder" i *Danmarks Riges Historie*, red. Johannes Steenstrup mfl. bd. 2, 1905.

Etting, Vivian: *Margrete den første. En regent og hendes samtid*. Palle Fogtdal, 1997. Første udgave 1986.

Fagan, Brian: *The Little Ice Age. How Climate made History 1300-1850*. New York: Basic Books, 2000.

Fagan, Brian: *Fish on Friday. Feasting, Fasting and the Discovery of the New World*. Basic Books:Cambridge, 2006.

Fenger, Ole: "Kirker rejses alle vegne 1050-1250" i *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, red. Olaf Olsen, bd. 4. Gyldendal, 2002. Første udgave 1989.

Foote, Peter (red.): *Olaus Magnus. Historia de Gentibus Septentrionalibus - Description of the Northern Peoples*, vol. 3. London, 1998. Første udgave 1555.

Færch, Ole (red.): *Aalborghus lens jordebog 1562*. Landbohistorisk Selskab, 2013.

Gjerding, Klavs: "Sildefiskeriet ved Nibe" i *Samlinger til Jydsk Historie og Topografi*. Det Jydske Historisk-Topografiske Selskab, 1884-1885.

Hansen, Paul Erik: "Skaanemarkedet" i *Handels- og Søfartsmuseet Kronborg, Årbog 1945*.

Hansen, Peter Buch og Kasper Bjerre (red.): *Sild a la Palægade*. Salvador Books, 2019.

Henisch, Bridget Ann: *Fast and Feast. Food in Medieval Society*. Penn State University Press, 1976.

Herlufsen, Kristian: "Se, hvor meget CO2 dine madvarer udleder". *Samvirke*, 2020.

Hoffman, Richard C. (red.): *Fishers' Craft and Lettered Art. Tracts on Fishing from the End of the Middle Ages*. Canada: University of Toronto Press, 1997.

Holm, Poul: "Fiskeriets økonomiske betydning i Danmark, 1350-1650" i *Sjæklen. Årbog for Fiskeri- og Søfartsmuseet*. Saltvandsakvariet i Esbjerg, 1998.

Holm, Poul: "Commercial Sea Fisheries in the Baltic Region c. ad 1000-1600" i *Cod & Herring. The Archaeology & History of Medieval Sea Fishing*, red. James H. Barret og David C. Orton. Oxford: Oxbow Books, 2016.

Horn, Frederik Winkel (red.): *Saxo Grammaticus Danmarks Krønike*. A. Christiansens Kunstforlag, 1907. Den brugte udgave er fra forlaget Sesam, 1994.

Højrup, Ole: *Landbokvinden. Rok og kærne. Grovbrød og vadmel*. Nationalmuseet, 1974.

Højrup, Thomas og Johannes Møllgaard: "Vindtørrede og vindedede sild" i *Himmelsk vin. Jordisk føde*, red. Annette Rathje mfl. København: Christian Ejlers Forlag, 1997.

Hørby, Kai: "Skånemarkedet" i *Kulturhistorisk Leksikon for Nordisk Middelalder*, red. Georg Rona, bd. 16 spalte 68-78. København, 1971.

Hørby, Kai: "Velstands krise og tusind baghold 1250-1400" i *Politiken og Gyldendals Danmarkshistorie*, bd. 5. Gyldendal, 2002. Første udgave 1989.

Hybel, Nils og Bjørn Poulsen: "The Danish Resources c. 1000-1550" i *The Northern World. North Europe and the Baltic c. 400-1700 AD. Peoples, Economies and Cultures*, red. Barbara Crawford mfl., vol. 34. Leiden, 2007.

Jahnke, Carsten: "Das Silber des Meeres. Fang und Vertrieb von Ostseehering zwischen Norwegen und Italien (12.-16. Jahrhundert)" i *Quellen und Darstellungen zur hansischen Geschichte*, bd. 49. Köln: Böhlau Verlag, 2000.

Jahnke, Carsten: "The Medieval Herring Fishery in The Western Baltic" i *Beyond the Catch. Fisheries of the North Atlantic, the North Sea and the Baltic, 900-1850*. *The Northern World. North Europe and the Baltic c. 400-1700 A.D. Peoples, Economies and Cultures*, red. Louis Sicking og Darlene-Abreu-Ferreira, vol. 41. Brill, 2008.

Jensen, Frank og Søren Olsen: "Silden" i *Natur og Museum*, 30. årgang nr. 2. Naturhistorisk Museum, 1991.

Jensen, Johannes V.: *Digte 1906*, 1969. (Første udgave 1906). [1906].

Jensen, Aage J.C.: "Fiskeri efter sild og brisling" i *Selskabet til Udgivelse af Kulturskrifter*, red. H. Blegvad. Fiskeriet i Danmark, bd. 1.. København: Selskabet til udgivelse af kultur, 1946-1948.

Jensen, Christian Vrængemose: "Byarkæologi" i *Nibe Årbog 2010*, *Nordjyllands Historiske Museum*.

Jensen, Lars Tvede og Gert Poulsen: "Aalborg under krise og højkonjunktur fra 1534 til 1680". *Aalborgs Historie*, bd. 2. Aalborg, 1988.

Johansen, Erik mfl.: "Fra Aalborgs fødsel til Grevens Fejde 1534" *Aalborgs Historie*, bd. 1. Aalborg, 1992.

Kirby, David: *Northern Europe in the early modern Period. The Baltic World 1492-1772*. Singapore, 1990.

Kierkegaard, P.: *Arnold af Lybeks Slavekrønike Skrifter udgivet af Selskabet til Historiske Kildeskrifters Udgivelse*. København, 1882.

Kirk, Hans: *Fiskerne*. København, 1966. (Første udgave 1928).

Kjørboe, V.: "Om det gamle Limfjordsfiskeri og dets betydning" i *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, bd. 33. 1895.

Kjersgaard, Erik: *Mad og øl i Danmarks Middelalder*. Nationalmuseet, 1978.

Kjersgaard, Erik: "Byen og borgen Havn. Indtil år 1600." *Københavns Historie*, bd. 1. København, 1980.

Klitgaard, Carl: *Nibe bys historie indtil 1728*. Hjørring, 1917.

Koenigsberger, H.G.: *Medieval Europe 400-1500*. Singapore, 1998. (Første udgave 1987).

Kristensen, Hans Krongaard og Jens Velle: "Teknik" i *Dagligliv i Danmarks middelalder*, red. Else Roesdahl. Aarhus, 2003.

Kristensen, Hans Krongaard og Bjørn Poulsen: *Danmarks byer i middelalderen*. Gylling, 2016.

Kristensen, Evald Tang: "Husene og livet deri" i *Gamle folks fortællinger om Det jyske Almueliv, som det er blevet ført i mands minde samt enkelte oplysende sidestykker fra øerne*, bd. 1. København, 1987. (Første udgave 1891-1905).

Kristensen, Evald Tang: "Husene og livet deri" i *Gamle folks fortællinger om Det jyske Almueliv, som det er blevet ført i mands minde samt enkelte oplysende sidestykker fra øerne*, bd. 3 Tillæg I-IV. København, 1987. (Første udgave 1891-1905).

Larsen, Dagmar: *Kulturbilleder og typer fra Nibes glansperiode i slutningen af det attende og begyndelsen af det nittende århundrede*, fra Fra Himmerland og Kjær Herred, særtryk 1926.

Lidegaard, Bo: "1000 år med sild" i *Sild a la Palægade*, red. Peter Buch Hansen og Kasper Bjerre. Salvador Books, 2019.

Lund, Troels -Troels: "Fødemidler. Hverdag og fest i *Dagligt Liv i Norden*", red. Erik Kjersgaard, bd. 3. Haslev, 1969. (Første udgave 1879-1901).

Matthiessen, Hugo: *Limfjorden. Fortøninger og strejfflys*, 1941. (Første udgave 1936).

Nexø, Martin Andersen: *Pelle Erobreren. Barndom. Læreår*, bd. 1. 1988. (Første udgave 1906-1907).

Nielsen, Karen SivebækMunk: "Saltede sild som slavekost. Fra Kalundborg til Dansk Vestindien". *Gefjon. Arkæologi og Nyere tid*, nr. 4. 2019.

Müller, Lisbeth og Mogens Müller: *Bibelens Hvem Hvad Hvor, Bibelens Kulturhistorie*. Politikens Forlag, 1980.

Paludan, Helge: "Tiden 1241-1340" i *Tiden indtil 1340, Danmarkshistorie*, red. Aksel E. Christensen m.fl., bd. 1. Tønder, 1978 (Første udgave 1977).

Petersen, Viggo: "Aalborg og Limfjordslandet". *Aalborgbogen*. Selskabet for Aalborgs Historie, 1993.

Poulsen, Bo: "Stormflod, 1825", *100 Danmarkshistorier*. Aarhus Universitetsforlag, 2019.

Poulsen, Gert og Per Bo Christensen: "Aalborg fra politisk skandale mod økonomisk katastrofe fra 1680 til 1814" *Aalborgs Historie*, bd. 3. 1990.

Pye, Michael: *The Edge of the World. How the North Sea made us who we are*, Penguin Books Ltd, 2015. (Første udgave 2014).

Rasmussen, Alan Hjort: "Fiskerne" i *Dagligliv I Danmark 1720-1790*, red. Axel Steensberg, 1969.

Rasmussen, Bo: *Fiskeri med sildevod fra Gjølsten til Laden*, Limfjordsmuseet, Løgstør, 1997

Rasmussen, Holger: "Sildekågen i Nibe Kirke", *Budstikken* 1953-1955.

Rasmussen, Holger: "Vi stakkels fiskermænd i Nibe", *Fra Himmerland og Kjær Herred*, 1962.

Rasmussen, Holger: "Limfjordsfiskeriet før 1825. Sædvane og centraldirigering". *Folkelivstudier* 2. Nationalmuseet, 1968.

Rasmussen, Holger: "Indledning" i *Dansk fiskeri før industrialiseringen*, red. Morten Lundbæk. Nationalmuseet, 1975.

Rasmussen, Holger: "Vodfiskeri" i *Dansk fiskeri før industrialiseringen*, red. Morten Lundbæk. Nationalmuseet, 1975.

Rasmussen, Holger: "Mennesket og silden", *Norveg* nr. 22, 1979.

Rasmussen, Thea Højvang og Morten Pedersen: *Smagen af Aalborg. Til middag hos Hanna Petrea i 1791*. Nordjyllands Historiske Museum, 2009.

Riismøller, Peter: *Sultegrænsen*. Aalborg, 1966.

Rønn, Edith Mandrup: *Klipfisk, spegesild og ansjoser. Kulturhistorisk oversigt samt danske opskrifter fra omkring år 1900*. Roskilde Museums Forlag, 1986.

Saxtorph, Niels M.: *Danmarks kalkmalerier*. Aarhus, 1997. (Første udgave 1986).

Sild og gastronomi, Sildebranchen (uden årstal)

"Silde-Bogen. Silden anvendt paa 199 Maader" i *Husmoderens Blads Special-Kogebøger*, bd. 2. København, 1905.

Skaarup, Bi: "Ved frokosten i København" i *Bol og By, Landbohistorisk Tidsskrift*, 2002:2.

Skaarup, Bi: "Mad og køkkenkunst" i *Dagligliv i Danmarks middelalder*, red. Else Roesdahl . *Gylling*, 2004. (Første udgave 1999).

Slettebo, Jørgen og Lilli Friis: "God mad – sund mad" i *Dagligliv i Danmark i det nittende og tyvende århundrede*, red. Axel Steensberg, bd. 2, 1964.

Spufford, Peter: *Power and Profit. The Merchant in Medieval Europe*. London, 2002.

Stoklund, Bjarne: "Bonde og fisker. Lidt om det middelalderlige sildefiskeri og dets udøvere", *Handels- og Søfartsmuseet Kronborg, Årbog*, 1959.

Stoklund, Bjarne Stoklund: *Bondefiskere og strandsiddere. Studier over de store sæsonfiskerier 1350-1600*. Landbohistorisk Selskab, 2000.

Sørensen, Knud: *Digterne omkring Limfjorden. En rundtur til stederne*. Gylling, 2002.

Tarbensen, Kenn: "Fisk til folket, 1912", *100 danmarkshistorier*. Aarhus 2019.

Thuborg, Karen: "Det gamle Harbøre, Danmarks Folkeminder" nr. 36. København, 1928.

Troelsø, Ole: *Bogen om smørrebrød. Hele historien om dansk smørrebrød, de vigtigste råvarer, 100 års opskrifter og en liste over de 50 bedste restauranter*. Lucullus, 2020.

Ussing, Henrik: "Fra Hedeboegnen. Optegnelser af Marie Christophersen" *Danmarks Folkeminder* nr. 26. København, 1923.

Værnfelt, Kr.: *Dengang sild betød velstand*. Aalborg, 1956.

Westergaard, Erik Koed: *Danske egnsretter. Fra det gamle danske køkken*. Viborg, 1988. (Første udgave 1974).

Wulff, Daniel Høfding: "Kommunale Embedsmænd i Aalborg i ældre Tid", *Samlinger til Jydsk Historie og Topografi* bind 4, 1882-1883.

Ældste Danske Kogebog. Fotografisk genoptryk. Århus, 1966. (Første udgave 1616).

Ørnbjerg, Jakob: *Byer i bevægelse. Aalborg-Nørresundby. Dronninglund, 2013.*

Ørnbjerg, Jakob: "En meget enfoldig mand. På besøg hos Mads Jensen Sandgrav i Storvorde i 1750", *Lokalhistorisk Forening for Sejlflod Kommune, 2019.*

Østergaard, Jens: *Jægere og fiskere ved Limfjorden i 100 år. Nogle vejrbidte og herlige mænd og kvinder fortæller om et fjordliv ved den engang så rige Limfjord i perioden 1900-2000. Arden, 2001.*

Anvendt utrykt kildemateriale:

Rigsarkivet, Viborg:

Aalborg Byfoged Skifteprotokol. Hermann van Ginchel, 1606.

Niels Nielsen Færch Kopibog: godsregnskaber, pantebreve, 1796-1831.

Rigsarkivet, København:

Dokumenter og stadbøger vedr. Limfjordsfiskeriet (A), 1695-1750.

Digitale ressourcer:

Ordbog over det danske sprog www.ordnet.dk

Vild med sild www.vildmedsild.dk